

ประวัติความเป็นมาของกองทุนพัฒนาสหกรณ์

การจัดตั้ง “เงินทุนส่งเสริมการสหกรณ์”

ในปี พ.ศ. ๒๔๘๓ รัฐบาลได้ตั้งงบประมาณให้ไว้เป็นทุนช่วยเหลือสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ เช่น สหกรณ์ขายข้าว และพืชผลร้านสหกรณ์และสหกรณ์นิคมกสิกรรม ฯลฯ โดยมอบให้กรมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรราธิการเป็นผู้พิจารณาจัดสรรให้สหกรณ์ประเภทต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อเป็นทุน เรียกว่า “ทุนส่งเสริมการสหกรณ์” โดยให้สหกรณ์ประเภทต่าง ๆ นอกจากสหกรณ์ประเภทหาทุนไปขยายกิจการให้กว้างขวางยิ่งขึ้น สหกรณ์ที่ได้รับความช่วยเหลือนี้ส่วนใหญ่เป็นสหกรณ์ที่ดินและสหกรณ์พาณิชย์ ต่อมากระทรวง การคลังได้เห็นชอบให้รวมเงินทุนส่งเสริมการสหกรณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับจากเงินงบประมาณปี ๒๔๙๑ และปี ๒๔๙๒ เข้าด้วยกัน ซึ่งขณะนั้นมีจำนวนเงินทั้งสิ้น ๒๕.๗๖๘ ล้านบาท จัดตั้งเป็น “เงินทุนส่งเสริมการสหกรณ์” เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๙๓ หลังจากนั้นรัฐบาลได้ให้งบประมาณเพิ่มเติมเป็นรายปีจนถึงสิ้นปี พ.ศ.๒๕๐๐ มีเงินทุนรวมทั้งสิ้น ๙๑.๙๐๔ ล้านบาท(ตามรายงานครบรอบ ๕๐ ปีของสหกรณ์ในประเทศไทย) ต่อมาได้มีการจัดตั้งเงินทุนต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมกิจการสหกรณ์อีก ดังนี้

ปี ๒๕๐๙ เงินทุนหมุนเวียนจัดสหกรณ์ที่ดินและอาคาร

ปี ๒๕๑๓ เงินทุนหมุนเวียนจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ผู้เลี้ยงโคนม

ปี ๒๕๑๘ เงินทุนหมุนเวียนโครงการเร่งรัดพัฒนาดินเปรี้ยวเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร

ปี ๒๕๒๐ เงินทุนหมุนเวียนให้สหกรณ์ร้านค้ากุ่ม

ปี ๒๕๒๐ เงินกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรเพื่อให้สหกรณ์การเกษตรกุ่มสำหรับสร้างฉาง ซื่อและปรับปรุงที่ดิน

ปี ๒๕๒๓ เงินทุนหมุนเวียนเพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรหุบกะพง จำกัด

การจัดตั้ง “เงินทุนหมุนเวียนสหกรณ์”

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๒๖ กรมส่งเสริมสหกรณ์พิจารณาเห็นว่า เงินทุนหมุนเวียนที่อยู่ในความดูแลของกรมฯ มีอยู่หลายเงินทุน แต่ละเงินทุนมีวัตถุประสงค์เป็นการเฉพาะ ทำให้การใช้ประโยชน์จากแต่ละเงินทุนมีจำกัด กรมส่งเสริมสหกรณ์จึงได้ทำความตกลงกับกระทรวงการคลังเพื่อขอรวมเงินทุนต่าง ๆ เข้าด้วยกัน และกระทรวงการคลังได้ให้ความเห็นชอบตามหนังสือ ที่ กค ๐๕๐๗/๑๑๙ ลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๒๗ ให้รวมเงินทุนต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น จำนวน ๗ เงินทุน ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการให้กุ่มเข้าเป็นเงินทุนหมุนเวียนเดียวกัน รวมเป็นเงิน ๓๓๙.๔๔๒ ล้านบาท ใช้ชื่อว่า “เงินทุนหมุนเวียนส่งเสริมการสหกรณ์” ขึ้นในกรมส่งเสริมสหกรณ์ เพื่อให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ใช้เป็นเครื่องมือสำหรับส่งเสริมและพัฒนางานสหกรณ์ โดยการสนับสนุนเงินทุนดอกเบี้ยต่ำให้สหกรณ์ต่าง ๆ กุ่มไปดำเนินธุรกิจให้บริการแก่สมาชิก แต่เนื่องจากความต้องการใช้เงินทุนมีจำนวนมาก ไม่สามารถจะพิจารณาสนับสนุนให้แก่ทุกสหกรณ์ได้ เพราะจำนวนเงินมีจำกัด ดังนั้น กรมส่งเสริมสหกรณ์จึงได้ขอตั้งงบประมาณประจำปี เพื่อขอเพิ่มจำนวนเงินทุน และได้รับงบประมาณ ดังนี้

ปี ๒๕๓๓ ได้รับเงินงบประมาณ จำนวน ๖.๒๕๔ ล้านบาท

ปี ๒๕๓๔ ได้รับเงินงบประมาณตามโครงการจัดการผลิตและการตลาดกระเทียมหอมแดงและหอมหัวใหญ่ จำนวน ๑๐๐.๐๐๐ ล้านบาท

ปี ๒๕๓๕ ได้รับเงินงบประมาณ จำนวน ๔๙.๐๐๐ ล้านบาท (โครงการนิคมสหกรณ์อีสานพัฒนา จำนวน ๔๐.๐๐๐ ล้านบาท โครงการส่งเสริมและฟื้นฟูอาชีพของสมาชิกสหกรณ์ที่ประสบภัยจากไต้ฝุ่นเกย์ ๙.๐๐๐ ล้านบาท)

ปี ๒๕๓๖ ได้รับเงินงบประมาณ จำนวน ๓๐.๐๐๐ ล้านบาท (โครงการส่งเสริมและฟื้นฟูอาชีพของสมาชิกสหกรณ์ที่ประสบภัยจากไต้ฝุ่นเกย์ ๙.๐๐๐ ล้านบาท โครงการเร่งรัดเพิ่มผลผลิตสหกรณ์ ผู้ใช้น้ำ ๑๐.๐๐๐ ล้านบาท โครงการพัฒนาเกษตรผสมผสานในเขต นิคมสหกรณ์ ๑๑.๐๐๐ ล้านบาท)

ปี ๒๕๓๘ ได้รับเงินงบประมาณสำหรับให้สหกรณ์ขนาดเล็กไม่มีแหล่งเงินทุนกู้ยืม จำนวน ๒๐๐.๐๐๐ ล้านบาท

ปี ๒๕๓๙ ได้รับเงินงบประมาณ จำนวน ๗๐๐.๐๐๐ ล้านบาท

ปี ๒๕๔๐ ได้รับเงินงบประมาณ จำนวน ๔๕๐.๐๐๐ ล้านบาท รวมทั้งสิ้น ๑,๘๗๔.๖๙๖ ล้านบาท

การจัดตั้ง “เงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์”

กองทุนพัฒนาสหกรณ์ (กพส.) ได้ตั้งขึ้นในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ เมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยมีเงินทุนแรกตั้ง จำนวน ๒,๒๘๖.๓๕๐ ล้านบาท ซึ่งมีที่มาของเงินทุนจากแหล่งต่าง ๆ ดังนี้

- โอนเงินทุนหมุนเวียนส่งเสริมการสหกรณ์ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๓๔ (วรรคท้าย)

จำนวน ๒,๑๑๘.๙๑๐ ล้านบาท

- เงินทุนส่งเสริมการศึกษาทางสหกรณ์ จำนวน ๙๙.๘๒๐ ล้านบาท
- เงินสมทบจาก ADB จำนวน ๖๗.๖๒๐ ล้านบาท

ต่อมาได้รับงบประมาณประจำปีเพิ่มเติม ดังนี้

- ปีงบประมาณ ๒๕๔๓ จำนวน ๕๐.๐๐๐ ล้านบาท
- ปีงบประมาณ ๒๕๔๔ จำนวน ๕๐.๐๐๐ ล้านบาท
- ปีงบประมาณ ๒๕๔๕ จำนวน ๕๓๑.๖๑๐ ล้านบาท (เงินโครงการพัฒนารัฐกิจโคนม ตามโครงการงบกลาง เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๔๕ จำนวน ๖๐๐.๐๐๐ ล้านบาท ส่งคืนรายได้แผ่นดินจำนวน ๖๘.๓๙๐ ล้านบาท คงเหลือ ๕๓๑.๖๑๐ ล้านบาท)

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ พระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.๒๕๔๕ พ.ศ.๒๕๔๕ ได้โอนกองทุนพัฒนาสหกรณ์ไปตั้งไว้ที่กรมส่งเสริมสหกรณ์ ตั้งแต่วันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๕ และกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้รับงบประมาณประจำปีเพิ่มเติม ดังนี้

- ปีงบประมาณ ๒๕๕๑ จำนวน ๕๐.๐๐๐ ล้านบาท (โครงการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาสินค้าเกษตรตามนโยบายของรัฐ ๕๐.๐๐๐ ล้านบาท)

- ปีงบประมาณ ๒๕๕๒ จำนวน ๑๓๙.๐๐๐ ล้านบาท (โครงการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาสินค้าเกษตรตามนโยบายของรัฐ ๕๐.๐๐๐ ล้านบาท และโครงการสนับสนุนเงินกู้แก่สหกรณ์เพื่อส่งเสริมสมาชิกปลูกปาล์มน้ำมันในภาคใต้ ๘๙.๐๐๐ ล้านบาท)

- ปีงบประมาณ ๒๕๕๓ จำนวน ๑๐๐.๐๐๐ ล้านบาท (โครงการสนับสนุนเงินกู้แก่สหกรณ์เพื่อส่งเสริมสมาชิกปลูกปาล์มน้ำมันในภาคใต้ ๙๐.๐๐๐ ล้านบาท และโครงการรวบรวมปาล์มน้ำมัน ๑๐.๐๐๐ ล้านบาท)

- ปีงบประมาณ ๒๕๕๔ จำนวน ๑๑๖.๘๐๐ ล้านบาท (โครงการทุนหมุนเวียนสำหรับสหกรณ์ในโครงการพระราชดำริและโครงการหลวง ๑๖.๘๐๐ ล้านบาท และโครงการบริหารจัดการตลาดผลไม้ของสหกรณ์ ๑๐๐.๐๐ ล้านบาท)

นอกจากนี้เงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์ยังได้รับเงินบริจาคจากสหกรณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับความช่วยเหลือด้านเงินทุนภายใต้โครงการเงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างภาคเกษตร (Agricultural Sector Program Loan : ASPL) ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ - ๒๕๕๔ รวมเป็นเงิน ๔๘๔.๓๒๒ ล้านบาท

ฐานะการเงินของกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ณ วันต้นปีงบประมาณ ๒๕๕๕ มีเงินทุน จำนวน ๔,๕๒๗.๙๘๓ ล้านบาท ประกอบด้วย

- เงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์ จำนวน ๓,๓๒๓.๗๖๕ ล้านบาท
- เงิน ADB โครงการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จำนวน ๑๒.๐๕๗ ล้านบาท
- เงิน ASPL จำนวน ๔๘๔.๓๒๒ ล้านบาท
- รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่าย(สะสมตั้งแต่ปี ๒๕๔๒-๒๕๕๔) จำนวน ๗๐๗.๘๓๙ ล้านบาท

.....

ที่มา : กองพัฒนาสนับสนุนสหกรณ์